

מבט לאיראן
22 במאי - 5 ביוני 2016
ד"ר רז צימט

עיקרי הדברים

- ✓ מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני אמר בכנס של אנשי דת בעיר קום ב-23 במאי 2015, כי אלמלא תמיכתה של איראן במשטר הסורי, דאעש היה שולט כיום בכל סוריה.
- ✓ חסין אמיר עבדאלליהאן (Hossein Amir Abollahian), סגן שר החוץ לענייני ערב ואפריקה, אמר, כי איראן נחושה להמשיך ב"ייעוץ" שהיא מעניקה למאבק בטרור באזור ורואה סיוע זה כחינוי לביטחון מדינות האזור וליציבות.
- ✓ לפחות ארבעה לוחמים של משמרות המהפכה נהרגו בשבועיים האחרונים בסוריה.
- ✓ איראן בירכה על תחילת המערכה לשחרור אלפאלוג'ה שבעיראק והדגישה את מעורבות קאסם סלימאני והמיליציות השיעיות העיראקיות בלחימה. המיליציות השיעיות אכן נוטלות חלק פעיל במערכה, אך ניכר פער בין מידת מעורבותן של איראן ושליחיה בלחימה בפועל לבין אופן הצגתה בתקשורת האיראנית. בתוך כך דחו בכירים איראנים את הביקורת, שהשמיע שר החוץ הסעודי כנגד מעורבות איראן בעיראק, וטענו כי מעורבות זו מתבצעת בהתאם לבקשת ממשלת עיראק.
- ✓ דובר הג'האד האסלאמי בפלסטין הכחיש פרסום בעיתון אלשרק אלאוסט, היוצא לאור בלונדון במימון סעודי, לפיו איראן הבטיחה להעביר לארגון שבעים מיליון דולרים בשנה מתקציב משמרות המהפכה בעקבות ביקור, שקיימה משלחת הארגון בטהראן בסוף אפריל 2016.

כללי

- קאסם סלימאני (Qasem Soleimani), מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אמר בנאום בכנס של אנשי דת בעיר קום (Qom) ב-23 במאי 2016, כי אלמלא תמיכתה של איראן במשטר הסורי, דאעש היה שולט כיום בכל סוריה. סלימאני התייחס בדבריו לנוכחותה של ארצות-הברית באזור ואמר, כי האמריקאים סבורים שהמהפכה האסלאמית היא הסיבה להתמוטטות העוצמה האמריקאית באזור ולפיכך הם חותרים להביס את איראן ולמוטט את המהפכה האסלאמית.
- הוא ציין, כי בזכות איראן, ארצות-הברית נאלצה לסגת מכל מטרותיה באזור וכי על אף כל הלחצים, הסונים, השיעים והכורדים בעיראק הם ידידיה של איראן וגאים בידידות זו. אין ספק, אמר מפקד כוח

קדס, שאיראן היא המנצחת כיום בכל הזירות באזור, גם באלה בהן היא מילאה תפקיד שולי (תסנים, 23 במאי 2016).

סלימאני בכנס אנשי הדת בקום (מהר, 23 במאי).

■ סלימאני התייחס להתפתחויות באזור גם בסקירה, שערך ב-27 במאי 2016 בפני חברי סיעת ולאית (Velayat) בפרלמנט האיראני (המג'לס). סלימאני חזר על דבריו לפיהם, התייצבותה של איראן נגד הארגונים התכפירים בסוריה מנעה את השתלטות דאעש על המדינה, שהייתה משפיעה גם על הנוצרים, הסונים והשיעים בלבנון. הוא ציין, כי איראן הצליחה במה שקואליציה של עשרות מדינות לא הצליחה לעשות: בלימת התקדמות דאעש בסוריה.

■ סלימאני התייחס גם להישגים האיראנים בעיראק ואמר, כי איראן מילאה תפקיד מרכזי בהקמת המיליציות העממיות ובמאבק נגד דאעש. איראן תפעל נגד קבוצות הטרור בעיראק רק אם אנשי הדת השיעים הבכירים בעיראק יקבעו כי יש בכך צורך, אמר סלימאני. בהתייחסות למצב בלבנון אמר סלימאני, כי האויבים חותרים לחסל את חזבאללה, אך זה נותר הארגון המשפיע ביותר הן בזירה הפנימית בלבנון והן בזירה האזורית. סלימאני גם תקף בחריפות את המתקפות הסעודיות הנמשכות בתימן והשווה אותן לכיבוש כוויית על-ידי שליט עיראק לשעבר, צדאם חוסיין (פארס, 28 במאי 2016)

- סלימאני (יושב בשורה הראשונה) בכינוס סיעת "ולאית" במג'לס (ערוץ טלגרם הקשור למשמרות המהפכה, 27 במאי).
- אחמד רזא פורדסתאן (Ahmad Reza Pourdastan), מפקד כוחות היבשה של צבא איראן, אמר כי כוחות היבשה אינם מוגבלים בביצוע משימותיהם על-ידי גבולות איראן וכי במהלך השבועות האחרונים ביצעו כוחות מיוחדים של הצבא "משימות ייעוץ" בסוריה לצד כוח קדס של משמרות המהפכה. פורדסתאן הוסיף, כי כוחות הצבא ממתינים לפקודה מהמנהיג העליון לשחרור ירושלים. "דאעש וג'בהת אלנצרה הם אויבים קטנים", אמר מפקד כוחות היבשה, "אנו רואים בארצות-הברית ובישראל האויב העיקרי שלנו ונערכים להילחם ב"שטן הגדול" [כינוי לארצות-הברית]" (פארס, 23 במאי 2016).
 - אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), יועצו הבכיר של מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אמר בטקס להנצחת חללים בטהראן, כי דאעש וארגוני הטרור האסלאמיים מנסים לכבוש את עיראק ואת סוריה כדי להגיע לאיראן המהווה מרכז השיעה בעולם, לכבוש אותה ולכונן חליפות אסלאמית מאוחדת. הוא ציין, כי קבוצות הטרור הפועלות נגד השיעים אינן בוחלות בשום אמצעי ורוצחות גם ילדים שיעים, מכיוון שהן סבורות שכאלה הם יגדלו, הם יילחמו נגדן. מסג'די אמר, כי שליחת כוחות ללחימה נגד הארגונים האסלאמיים הרדיקלים בסוריה ובעיראק הכרחית לשם הגנה על גבולותיה של איראן (פארס, 24 במאי 2016).
 - חסין אמיר עבדאלליהאן (Hossein Amir Abollahian), סגן שר החוץ לענייני ערב ואפריקה, אמר, כי איראן נחושה להמשיך ב"ייעוץ" שהיא מעניקה למאבק בטרור באזור ורואה סיוע זה כחינוי לביטחון מדינות האזור וליציבות. בריאיון לסוכנות הידיעות אירנ"א (30 במאי 2016) אמר סגן השר, כי אלמלא הסיוע, שהעניקה טהראן לכוחות הצבאיים והעממיים בעיראק ובסוריה במאבקם בטרור, אף מקום באזור הרגיש של מערב אסיה לא היה בטוח כיום.
 - חסין דהקאן (Hossein Dehghan), שר ההגנה האיראני, אמר בכנס בטהראן, כי איראן מסייעת לסוריה ולעיראק כדי להגן על "חלק מהקהילה המוסלמית הנמצאת תחת מתקפה". איראן שולחת, לדבריו, יועצים צבאיים לסוריה ולעיראק כדי להגן על המדינות המוסלמיות, מכיוון שהאסלאם ומדינות האסלאם חשובות עבורה.

שר ההגנה דהקאן (תסנים, 30 במאי 2016).

■ בהתייחסו למצב בסוריה אמר דהקאן, כי הטוריסטים מנסים להשתלט על חלב, שהיא בעלת חשיבות אסטרטגית, אך בסופו של דבר השטחים שנכבשו במחוז זה ישוחררו על-ידי "חזית ההתנגדות" (תסנים, 30 במאי 2016).

מעורבות איראן בסוריה ובלבנון

- לפחות ארבעה לוחמים של משמרות המהפכה נהרגו בשבועיים האחרונים בסוריה.
- עלי-אכבר ולאיתי (Ali Akbar Velayati), יועצו של המנהיג העליון לעניינים בינלאומיים, אמר, כי שיתוף הפעולה בין איראן ורוסיה בסוריה הוא חשוב מאוד וכי איראן מתנגדת לתוכניות ארצות-הברית ובעלות בריתה לסילוק בשאר אסד משלטונו או לחלוקת סוריה, שאינן משרתות את האינטרסים של אזרחי סוריה ומדינות האזור. בפגישה עם ראשי המרכז למחקרים אסטרטגיים של רוסיה שב ולאיתי על עמדת איראן לפיה בשאר אסד הוא "קו אדום" מבחינת איראן ואין לו תחליף לשם פתרון בעיות האזור (YJC.IR, 23 במאי 2016).
- אחמד רזא פורדסתאן (Ahmad Reza Pourdastan), מפקד כוחות היבשה של צבא איראן, העריך, כי דגל סוריה ינוף בעתיד הקרוב בכל חלקי סוריה. במסיבת עיתונאים שקיים לרגל יום השנה לשחרור העיר ח'רמשהר (Khoramshahr) מידי עיראק בשנת 1981, אמר פורדסתאן, כי הייעוץ, שהעניקו הכוחות המזוינים האיראנים לכוחות הצבא הסורי, איפשר להם לממש את תוכניותיהם וכי ההתפתחויות בזירות הלחימה מעידות על ניצחונו הקרב של צבא סוריה (מהר, 25 במאי 2016).

אחמד-רזא פורדתסאן (מהר, 25 במאי 2016).

מעורבות איראן בעיראק

■ עם תחילת המערכה של צבא עיראק לכיבוש אלפאלוג'ה הזדרזה איראן לצאת בהודעת תמיכה. חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), דובר משרד החוץ האיראני, אמר במסיבת העיתונאים השבועית שלו, כי איראן תומכת בפעולות בסוריה ובעיראק, שנועדו לשחרר את השטחים שנכבשו על-ידי "ארגוני הטרור" האסלאמיים. בתשובה לשאלה בנוגע לסיוע איראני במערכה לשחרור אלפאלוג'ה טען אנצארי, כי כל פעולה, שאיראן מבצעת, נעשית בהתאם לדרישת עיראק וסוריה (פארס, 23 במאי 2016).

■ בדיווחים, שהתפרסמו בתקשורת האיראנית או ממקורות של המיליציות השיעיות הנתמכות על-ידי איראן, הודגשה מעורבות איראן ושליחיה במערכה לשחרור העיר. בימים האחרונים דיווחו אמצעי תקשורת איראנים, כי קאסם סלימאני, מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, הגיע לאזור הלחימה וכי הוא נוטל חלק בניהול המערכה לשחרור אלפאלוג'ה. ב-25 במאי 2016 דיווחה סוכנות הידיעות האיראנית מהר, כי סלימאני ביקר באזור העיירה אלכרמה שמצפון-מערב לאלפאלוג'ה (אשר נכבשה ע"י צבא עיראק). בדיווח נטען, כי "סלימאני ביקר באלפאלוג'ה כדי לפקד על המבצע לשחרור העיר" וכי במהלך ביקורו נפגש מפקד כוח קדס עם מפקדים במיליציות השיעיות ודן עימם באסטרטגיה הנדרשת לכיבוש העיר.

סלימאני באיזור אל-פאלוג'ה (טוויטר, 25 במאי).

■ באחת התמונות, שהתפרסמו בימים האחרונים, נראה סלימאני באיזור אלפאלוג'ה בלוויית מחמד פאכפור (Mohammad Pakpour), מפקד כוחות היבשה של משמרות המהפכה.

סלימאני ופאכפור (מסומן בחץ) באיזור אלפאלוג'ה (ג'האן ניוז, Jahan News, 1 ביוני 2016).

■ לשם חיזוק המסר ההסברתי האיראני הפיצו מקורות המזוהים עם משמרות המהפכה תמונות ברשתות החברתיות, שבהן נראה קאסם סלימאני באזור אלפאלוג'ה. באחת התמונות נראה סלימאני לצד מפקדים בכירים במיליציות השיעיות העיראקיות. כמה אמצעי תקשורת איראנים טענו, כי המדובר בחדר המבצעים שאחראי לניהול המערכה נגד דאעש באלפאלוג'ה. עם זאת, העובדה שהמפקדים שנראו בחדר המבצעים השתייכו למיליציות השיעיות בלבד מעידה, כי אין מדובר בחדר מבצעים המשמש לניהול הלחימה כולה אלא רק לניהול המשימות באחריותן של המיליציות השיעיות.

קאסם סלימאני בפלוג'ה (qasemsoleimani.ir, 23-24 במאי 2016).

■ אין ספק כי המיליציות השיעיות העיראקיות המופעלות ע"י איראן אכן נוטלות חלק פעיל במערכה באלפאלוג'ה. אולם מכלל הדיווחים ניכר פער בין מידת מעורבותן של איראן ושלוחיה בלחימה בפועל לבין אופן הצגתה בתקשורת ובפוליטיקה האיראנית. נראה לנו כי צבא עיראק, בדגש על יחידת העילית של כוח הלוחמה בטרור, הם אלו שנושאים בעיקר נטל הלחימה, בדומה למערכה לשחרור העיר אלרמאדי. נראה כי גם הפעם המיליציות השיעיות ממלאות תפקיד משני וכי תפקידן מתמצה בהטלת מצור מסביב לאלפאלוג'ה.¹

■ בתגובה לביקורת, שהשמיע עאדל ג'ביר (Adel Jubeir), שר החוץ הסעודי, בתחנת טלוויזיה רוסית כנגד מעורבותה המתמשכת של איראן בעיראק, אמר דובר משרד החוץ האיראני, חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), כי נוכחות היועצים הצבאיים האיראנים בפיקודו של קאסם סלימאני בעיראק נעשית בהתאם לבקשת ממשלת עיראק ולצורך המאבק בטרוריסטים ובקיצוניים (תסנים, 27 במאי 2016).

■ עלי-אכבר ולאיתי (Ali Akbar Velayati), יועצו לעניינים בינלאומיים של המנהיג העליון, תקף, אף הוא, דברי שר החוץ הסעודי ואמר, כי הסעודים הם אלה שמערערים את יציבות האזור בתמיכתם בארגונים התכפירים בעיראק (איסנ"א, 30 במאי 2016).

■ קרבאן נג'פי (Qorban Najjafi), לוחם בסיג' ממחוז גולסתאן (Golestan), שנפצע מאש דאעש בעיראק בחודש שעבר, מת ב-24 במאי 2016 מפצעיו בבית חולים בטהראן (תסנים, 25 במאי 2016).

¹ להרחבה, ראו פרסום מרכז המידע למודיעין ולטרור: "מקומה של המעורבות האיראנית במערכה לשחרור העיר אלפאלוג'ה" (30 במאי 2016).

קרבאן נג'פי (תסנים, 25 במאי 2016).

מעורבות איראן בזירה הפלסטינית

■ העיתון אלשרק אלאוסט (Asharq Al-Awsat) היוצא לאור בלונדון במימון סעודי מסר (25 במאי 2016) מפי מקורות פלסטינים, כי איראן הבטיחה להעביר סכום של שבעים מיליון דולרים בשנה מתקציב משמרות המהפכה לארגון הג'האד האסלאמי בפלסטין. ההחלטה על חידוש הסיוע הכספי האיראני לארגון לאחר הפסקה של שנתיים התקבלה, על-פי דיווח זה, בעקבות ביקור משלחת הארגון בטהראן בסוף חודש אפריל 2016. העיתון דיווח, כי במסגרת המגעים בין איראן לארגון הוחלט לחדש² את פעילות הזרוע הצבאית שלו, פלוגות ירושלים ברצועת עזה וכי ח'אלד מנצור (Khaled Mansour), הנחשב מקורב למשמרות המהפכה, מונה למפקד הגדודים ברצועה.

■ דובר הג'האד האסלאמי, דאוד שהאב (Da'ud Shihab), הכחיש את הפרסום, אך הצהיר כי תמיכה איראנית בארגון אינה מהווה מקור לאשמה. בהצהרה שפרסם באתרי אינטרנט המזוהים עם הארגון (26 במאי 2016) נמסר, כי מי שעומד מאחורי הדיווח מנסה להציג את הג'האד האסלאמי כמי ש"לוקח צד" בעימותים באזור, וכי הדבר מנוגד למדיניות התנועה המכוונת תמיד לפלסטין בלבד. עוד נמסר בהודעת הארגון, כי עיתוי הפרסום בזמן ביקור משלחת הג'האד האסלאמי במצרים, נועד לחסום את הדרך בפני מאמצי הארגון מול מצרים להקל על סבלו של העם הפלסטיני ברצועת עזה.

² ככל הנראה הכוונה היא להגברת פעילותם.